

2. L'AGRUPACIÓ SILÀBICA

2.1. LA SÍLABA

La *sílaba* és un fonema o grup de fonemes articulats en una sola emissió fònica, que conté un núcleu de perceptibilitat prou alta entre dos depressions successives de l'emissió de veu: *tes-ti-mo-ni*, *co-ber-tu-ra*.

El núcleu silàbic en valencià és sempre una vocal, que pot anar precedida o seguida d'una o més consonants o vocals. Si dins d'una mateixa sílaba apareixen dos o tres vocals (*rei-na*, *U-ru-guai*), dites combinacions vocàliques se denominen, respectivament, *diftoncs* i *triftoncs*.

Segons la cantitat de sílables, les paraules se classifiquen en *monosílables*, si només tenen una vocal (*bou*, *sòrt*) i *polisílables*, si en tenen dos o més (*pre-só*, *ar-ma-ri*, *va-len-ci-à*).

Nomenem *accent lèxic, fonètic o prosòdic* al fenomen pel qual se produïx, en la parla, un realç fonètic en una sílaba. Eixa sílaba, que es pronuncia en més força que les contigües, se denomina *tònica*, i les que carixen de dit accent lèxic, *àtones*.

Les paraules monosílables poden ser tòniques (si tenen un accent lèxic propi, com *mar*, *cel*, *pou*, *vi*, *pren*, *ells*) o àtones, si per a pronunciar-se necessiten recolzar-se en una paraula tònica (*la*, *de*, *vos*, *que*, *o*). En les paraules polisílables, la sílaba tònica, en la que recau l'accent lèxic, se pronuncia en més força que les altres: *du-men-ge*, *mol-tí-ssim*, *ca-lor*, *a-ssoci-a-ci-ó*, *ín-te-gre*.

Estes paraules polisílables se classifiquen en *agudes*, si la sílaba tònica és l'última (*a-rrui-xó*, *To-màs*, *a-ple-gar*, *ca-mi-ons*, *cli-ent*), *planes*, si la sílaba tònica és la penúltima (*me-ge*, *es-criu-re*, *hò-mens*), *esdrúixoles*, si la sílaba tònica és l'antepenúltima (*fan-tàs-ti-ca*, *sé-ni-a*, *có-mo-do*), i *sobreesdrúixoles*, si la sílaba tònica es troba en una posició anterior: *es-tú-pi-da-ment*, *si-mul-tà-ne-a-ment*²⁰.

2.2. LA DIVISIÓ O SEPARACIÓ SILÀBICA EN VALENCIÀ

La separació silàbica en valencià –partint de la realitat fònica de l'idioma– segueix les normes següents, que afecten a l'escriptura (en el cas d'haver-se de dividir una paraula entre dos línies successives en un escrit) i poden ser útils per a analitzar mètricament un poema:

- a) Tota consonant s'unix a la vocal següent formant sílaba, encara que la consonant vaja precedida de vocal: *ba-doc*, *ca-ma*, *pru-na*.
- b) Quan dos consonants apareixen juntes i van entre vocals (*aplanar*, *atraure*, *soflamar*) hem de tindre en conte que les consonants p, b, f, c (k), g + l, r, formen sílaba i no es poden separar: *a-pla-car*, *a-pri-mar*, *a-bla-nar*, *o-bri-rem*, *e-flu-vi*, *o-fre-na*, *o-clu-si-ó*, *à-cra-ta*, *re-glo-tar*, *a-gra-nar*. De la mateixa manera les consonants t, d, + r formen sílaba i no es poden separar encara que vagen entre vocals: *a-trau-re*, *pe-dra*.

²⁰ Esta classe de paraules presenta, además de l'accent lèxic principal, un accent secundari en el sufix *-ment*.

- c) En qualsevol cas distint a l'anterior en el que dos consonants es troben entre dos vocals, les consonants se dividiran formant la primera consonant sílaba en la vocal anterior i la segona consonant formarà sílaba en la vocal posterior: *im-po-ssi-ble*, *or-di-na-ri*, *tan-cat*.
- d) Totes les consonants que precedeixen a la primera vocal de la paraula, formen sílaba en ella: *tro-bar*, *mne-mo-tèc-ni-a*, *gra-net*.
- e) Totes les consonants que segueixen a l'última vocal de la paraula, formen sílaba en ella: *re-llamps*, *ca-rrers*, *jó-vens*.
- f) Quan tres consonants apareixen juntes i van entre vocals (*transport*, *substantiu*, *implorar*), hem de tindre en conte si es tracta d'un grup consonàntic com els citats en l'apartat b); en eixe cas les dos últimes consonants formen sílaba en la vocal que segueix (*im-plo-rar*). De no ser este el cas, les dos primeres consonants pertanyen a la sílaba anterior i l'atra a la posterior: *trans-port*, *subs-tan-tiu*.
- g) Els dígrafs, grups de dos grafies que representen un sò (*ch*, *ll*, *rr*, *ny*, *ss*, *ig*, *qu*, *gu*), pertanyen sempre a la sílaba següent: *pan-cha*, *pe-llor-fa*, *pe-nya*, *ma-ssa*, *có-rrer*. Els dígrafs *ll*, *ny* més el dígraf *-ig* (*roig*, *Terrateig*) en posició final de paraula formen evidentment sílaba en l'última vocal: *es-cor-coll*, *For-ta-leny*, *des-paig*.
- h) Els dígraf *ts* (en posició central de paraula) i *tz* són considerats heterosilàbics, per lo que pertanyen a la sílaba anterior i posterior, separant-se: *pot-ser dot-ze*, *At-ze-ne-ta*, *guit-za*.
- i) Les formes apostrofades com l'artícul *l'*, la preposició *d'* i els pronoms, formen sílaba en la vocal següent (*t'i-ma-gi-nes*, *d'a-ra*, *l'ho-me-not*, *l'a-rrui-xa*) o anterior (*do-na'm*, *pen-ja't*, *men-ja'n*), en funció de la seua posició.
- j) Les vocals que formen part d'un diftonc o un triftonc pertanyen a la mateixa sílaba i, per tant, no poden separar-se (*au-ca*, *cui-dar*, *a-guai-tar*). Les que formen hiat pertanyen a sílables distintes i sí que han de separar-se: *vir-tu-al*, *for-tu-ït*, *bi-ò-lec*, *a-é-re-a*, *ci-èn-ci-a*. (veja's a este respecte el criteri normatiu respecte a l'existència de diftonc o hiat en els punts següents).

2.3. ELS DIFTONCS

2.3.1. Definició

Un *diftonc* és un grup de dos vocals contigües que formen part d'una sola sílaba (*ai* en *ai-re*; *ou* en *mou-re*, *iu* en *viu-do*). Per contrast, se diu que existix un *hiat* quan dos vocals contigües no formen part de la mateixa sílaba (*oe* en *po-et-a*; *oi* en *ro-ïn*; *ia* en *vi-a-jar*; *ae* en *pla-er*, *aó* en *ra-ó*, *aí* en *pa-ís*).

És freqüent que una mateixa combinació vocàlica, depenent de la paraula en que es trobe, s'articule com a diftonc (en una sola sílaba) o com a hiat (en dos sílables distintes). Inclús en ocasions, en la llengua parlada real, una mateixa combinació en una mateixa paraula també s'articula com a diftonc o hiat en funció de la procedència dialectal del parlant, del lloc que ocupa la combinació vocàlica en

la seqüència parlada o de la major o menor relaxació en la pronunciació, segons se detallarà més avall²¹.

En este sentit, hi ha una sèrie de combinacions vocàliques, refermades per la tradició lliterària dels nostres millors escriptors, que en llengua valenciana són diftoncs estables i mai poden pronunciar-se com a hiat. Estos diftoncs són els que la normativa pren com a referència per a fixar (a efectes ortogràfics, com a model per a l'estàndart oral, i també com a criteri per a la medició de versos en poesia) quines combinacions vocàliques han de considerar-se sempre diftoncs i quines sempre hiats²².

En atenció a les consideracions anteriors, en valencià existix **diftonc**, mentres un signe ortogràfic no indique lo contrari, en les següents dos combinacions:

- vocal forta (*a, e, o*) seguida de vocal dèbil (*i, u*): *ai, ei, oi; au, eu, ou*.
- dos vocals dèbils distintes (*i, u*): *iu, ui*.

Si en les combinacions anteriors no hi ha diftonc sino hiat (generalment, pero no sempre, perque la segona vocal *i, u* és tònica), el fet s'ha de denotar ortogràficament (excepte algunes chicotetes excepcions; veja's més avall) en un accent o una dièresis sobre la vocal dèbil (*i/í, ú/ü*), segons la norma ortogràfica que es descriu en l'apartat corresponent:

Diftonc	Eixemples	Hiat	Eixemples
ai	<i>ai-re, dol-çai-ner</i>	ai	<i>pa-ís, co-ca-ï-na</i>
ei	<i>créi-xer, me-reix-cut</i>	ei	<i>ve-í, be-ne-ït</i>
oi	<i>com-boi, boi-rós</i>	oi	<i>mo-í, ro-ïn</i>
au	<i>tin-gau, cau-ré</i>	au	<i>tren-ta-ú, ba-ül</i>
eu	<i>creu-re, par-là-veu</i>	eu	<i>te-úr-gi-a, pe-üc</i>
ou	<i>bou, noucents</i>	ou	<i>no-ü-men</i>
iu	<i>niü, riu-re</i>	iu	<i>vin-ti-ú, di-ürn</i>
ui	<i>cuit, bui-dà-rem</i>	ui	<i>des-tru-í, a-tri-bu-ïx-quen</i>

²¹ En efecte, depenent de la pronunciació més o manco relaxada del parlant, una paraula com *coalició* podria presentar tres síl·labes (en dos diftoncs): *coa-li-ció*, quatre (en un hiat i un diftonc): *co-a-li-ció*, o cinc, que és lo que estableix el valencià estàndart (en dos hiats i cap diftoncs): *co-a-li-ci-ó*. Al mateix temps, una mateixa combinació vocàlica com *ia*, que en valencià actual, tal com estableix l'estàndart, és pronunciada sempre com un hiat en la majoria de paraules (com en *diari* o *viage*: *di-a-ri, vi-a-ge*) tendix a ser pronunciada no obstant com a diftonc en unes atres (com en *essència*: *e-ssèn-cia* en lloc de *e-ssèn-ci-a*).

Este dilema està present en totes les llengües del nostre entorn, incloent especialment el castellà, que presenta una notable variabilitat dialectal en quant a la pronunciació d'estes combinacions; fet, per cert, que ha portat a la modificació recent de les seues normes ortogràfiques, en l'eliminació de la tilde en paraules com *guion, truhan* o *fieis* per tractar-se de monosíl·laps segons el criteri oficialment marcat (a pesar de que en l'articulació general, com a mínim en el castellà peninsular, siguen bisil·làbiques). Per això és necessari marcar ad este respecte una norma clara, que en el cas del valencià ve inspirada per l'us tradicional dels nostres millors escriptors de tots els temps.

²² En molts casos (especialment, si la combinació vocàlica es troba en posició àtona) la realisació fònica d'una mateixa combinació vocàlica com a diftonc o be com a hiat no provoca cap canvi de significat en la paraula, pero en uns atres casos pot donar-se. Observem la diferència entre *circuit* (espai que s'ha de recórrer per a pegar una volta a una cosa) i *circuït* (rodejat, voltat, circumdat), participi del verb *circuir*; o entre *flux* (sense força) i *fluïx* (del verb *fluir*); o també entre *trentaú* (numeral cardinal) i *trentau* (la trentava part).

Ademés dels dos casos anteriors, són també diftoncs i, per tant, formen part de la mateixa sílaba²³:

- les combinacions d'una *u* precedida de *q* o *g* més vocal forta (*a*, *e*, *o*): *qua-tre*, *qües-ti-ó*, *a-quós*; *ai-gua*, *se-güent*, *lin-guo-den-tal*.

- les combinacions d'una *u* intervocàlica, seguida d'una vocal forta (*a*, *e*, *o*), en les que la *u*, per trobar-se entre dos vocals, representa plenament un sò consonàntic: *me-ua*, *ca-uen*, *chi-co-ni-uo* (encara que per ad alguns estudiosos no es tractaria de veritables diftoncs)²⁴.

En els demés casos de combinació *ua*, *ue*, *uo*, fòra de les dos condicions anteriors, les vocals formen sempre hiat:

Diftonc	Eixemples	Hiat	Eixemples
ua	<i>Pas-qua</i> , <i>con-ti-gua</i> , <i>se-ua</i>	ua	<i>pèr-du-a</i> , <i>ca-su-al</i>
ue	<i>qües-ti-ó</i> , <i>ai-gües</i> , <i>vi-uen</i>	ue	<i>e-va-cu-es</i> , <i>a-flu-ent</i>
uo	<i>quo-ti-di-à</i> , <i>lin-guo-den-tal</i>	uo	<i>a-fec-tu-ós</i> , <i>mòns-tru-o</i>

El restant de combinacions vocàliques (*aa*, *ae*, *ao*; *ea*, *ee*, *eo*; *ia*, *ie*, *ii*, *io*; *oa*, *oe*, *oo*; *uu*), són sempre hiats, en els quals cada vocal forma part d'una sílaba distinta:

Hiat	Eixemples	Hiat	Eixemples
aa	<i>con-tra-a-tac</i>	oa	<i>co-ar-tar</i>
ae	<i>fa-e-na</i>	oe	<i>co-et</i>
ao	<i>ma-o-ne-sa</i>	oo	<i>zo-o-lò-gic</i>
ea	<i>po-bre-a</i>	uu	<i>du-um-vir</i>
ee	<i>pre-es-co-lar</i>		
eo	<i>ge-o-lo-gi-a</i>		
ia	<i>dí-a-ri</i> , <i>hi-at</i> , <i>Dé-ni-a</i> , <i>en-vi-à</i>		
ie	<i>ci-èn-ci-a</i> , <i>hi-e-na</i> , <i>des-vi-es</i> , <i>bi-e-la</i>		
ii	<i>chi-ï-ta</i> , <i>can-vi-í</i>		
io	<i>i-ó</i> , <i>car-dí-ò-lec</i>		

Trobem, en resum, que no existix diftonc:

- En combinacions de dos vocals fortes (*a*, *e*, *o*) juntes (*ra-ó*, *co-a*, *a-rre-a*, *Al-te-a*).
- En combinacions d'una vocal dèbil en sí mateixa (*chi-ï-ta*, *du-um-vir*), si be, per a facilitar la llectura, posem dièresis en la segona *ï*.²⁵

²³ Esta distribució coincidix en la d'unes atres llengües pròximes, com el català i el portugués, i difereix d'unes atres, com l'italià o el castellà.

²⁴ Existix discussió entre els experts respecte a si la naturalesa d'esta *u* plenament consonant (la de *meua* o *cauen*, com també la de *huit*) és idèntica a la de la *u* semiconsonant dels diftoncs presents en *quatre*, *següent* o *cuit*; a pesar de que en general sol transcriure's fonèticament en la mateixa realització [w]: [méwa, káwen, wít, kwátre, segwént, kwít]. Fent la comparació en dos seqüències com *ne vullc huit* i *el vullc cuit*, l'oït nos diu, efectivament, que la *u* de *huit*, llaugerament fricativa i labialitzada, i la de *cuit* no es pronuncien exactament d'igual manera. Alguns autors han proposat denotar este matis en els signes [w̥], [w̥^w] o [β^v], si be, donat el caràcter essencialment divulgatiu i normatiu d'este treball, prescindirem d'estes matisacions.

- c) En combinacions d'una vocal dèbil tònica o àtona (*i, u*) seguida d'una forta (*a, e, o*): *ti-o, su-a, con-ti-nu-a-ci-ó*, en l'única excepció de les combinacions *ua, ue, uo* precedides per *q, g* (*qua-ran-ta, ai-gua-lir*) o quan la *u* és intervocàlica (*ca-uen*).
- d) En combinacions d'una vocal forta (*a, e, o*) seguida de *i* o *u* tòniques²⁶: *ve-í, ro-in, pe-üc, co-i-a*. Els derivats d'estes formes tampoc formen diftonc, encara que deixen de ser tònics: *ve-ï-nat, a-rro-ï-nar, pe-ü-quet*.
- e) Quan la *i* va seguida d'una *ü*: *di-ürn*.
- f) Quan la *u*, no precedida de *g* o *q*, va seguida d'una *ï*: *i-no-cu-ï-tat, je-su-ï-ta*.

2.3.2. Classes de diftoncs

A fi de possibilitar un estudi més profund de la fenomenologia dels diftoncs valencians, convé classificar-los segons el grau d'obertura de les vocals que els formen²⁷:

- decreixents, si es produïx una disminució de l'obertura (vocal seguida de semivocal);
- creixents, si es produïx un augment de l'obertura (semiconsonant seguida de vocal);
- neutres, si el grau d'obertura se manté en escassa variació (diftoncs formats per la combinació de dos vocals dèbils, *iu* o *ui*, en posició àtona).

²⁵ Norma en revisió.

²⁶ Recordem que esta *i* o *u* tònica, si no porta accent d'acort en les normes d'accentuació gràfica, ha de portar dièresis per a marcar correctament l'hiat. No obstant, la normativa permet estalviar esta dièresis, encara produint-se l'hiat, en tres casos:

- a) En l'infinitiu, gerundi, futur i condicional de les terminacions dels verps que acaben en *-air, -eir, -oir, -uir*: *agrair (a-gra-ir), traduint (tra-du-int), oirà (o-i-rà), construiria (cons-tru-i-ri-a)*.
- b) Quan la *i* o la *u* va darrere d'un prefix: *reunir (re-u-nir), contraindicar (con-tra-in-di-car), reincidir (re-in-ci-dir)*.
- c) En les terminacions *-isme, -iste, -ible, -isar, -isant, -isat, -um*: *egoisme (e-go-is-me), traduible (tra-du-i-ble), òmnium (òm-ni-um)*.

²⁷ Existixen divergències entre els estudiosos a l'hora de tractar la particular fenomenologia dels diftoncs i triftoncs. S'oferix ací la visió més comunament acceptada entre els fonetistes:

- a) El terme 'semivocal' se reserva per al sò dèbil d'un diftonc decreixent (la 'i' o la 'u' final dels diftoncs decreixents *ai, ei, oi, ui, au, eu, iu, ou*), el qual sol designar-se, a l'hora de transcriure'l fonèticament, [i̯, u̯]. La diferència entre la semivocal i una vocal plena és que la vocal presenta un sò uniforme i que pot ser prolongat, mentres que la semivocal se pronuncia en una articulació breu i en tendència a tancar l'obertura palatal.
- b) El terme 'semiconsonant' s'assigna al sò dèbil d'un diftonc creixent (en valencià estàndart, la 'u' inicial dels diftoncs creixents *ua, ue, ui, uo*), i presenta una duració del sò molt breu, pròxima a la d'una consonant. Fonèticament se transcriu [w].

Per tant, els graus d'obertura de menor a major són: consonant, semiconsonant, semivocal i vocal.

2.3.2.1. Els diftoncs decreixents

Els diftoncs decreixents en llengua valenciana estan formats per una vocal + semivocal, segons les següents combinacions:

Diftoncs decreixents			
Vocals <i>a, e</i> (oberta o tancada), <i>o</i> (oberta o tancada), seguida de les vocals <i>i, u</i>			
[a̠i]	<i>aixina</i>	[a̠u]	<i>autiste</i>
[á̠i]	<i>marraixa, Moraira, aire</i>	[á̠u]	<i>pau, , paraula</i>
[e̠i]	<i>peixcador</i>	[e̠u]	<i>neula, lleu</i>
[é̠i]	<i>eixe, feix, reina</i>	[é̠u]	<i>Europa</i>
[é̠i]	<i>jei!</i>	[é̠u]	<i>peu, dèu</i>
[ó̠i]	<i>oix, boira, comboi</i>	[ó̠u]	<i>còure, ou, prou</i>
[o̠i]	<i>coixejar</i>	[ou̠]	<i>couria</i>
[ó̠i]	<i>moixa, antoix</i>	[ó̠u]	<i>pou, roure</i>
Vocal tancada més vocal tancada (i/u, u/i)			
[ú̠i]	<i>cuixa, arruixa, fruita</i>	[í̠u]	<i>diu, lliure, niu, viuda, estiu</i>

Note's que:

- les vocals obertes [ɛ], [ɔ] només compareixen en posició tònica.
- en les combinacions *iu, ui*, se consideren diftoncs decreixents només aquells en que la *i* o *u* inicials són la vocal tònica de la paraula.

2.3.2.2. Els diftoncs creixents

Els diftoncs creixents estan formats per la semiconsonant *u* + vocal.

Diftoncs creixents	
<i>q/g</i> , seguida de <i>u</i> , seguida de vocals <i>a, e</i> (oberta o tancada), <i>o</i> (oberta o tancada)	
[wa]	<i>quartejar</i>
[wá]	<i>guala</i>
[wé]	<i>delinquència, güelfa</i>
[we]	<i>qüestió</i>
[wé]	<i>saragüells</i>
[wó]	<i>quota, llenguota</i>
[wo]	<i>quotidianitat</i>
[wó]	<i>aquós</i>
<i>u</i> intervocàlica, seguida de vocals <i>a, e</i> (oberta o tancada), <i>o</i> (oberta o tancada)	
[wa]	<i>meua</i>
[wá]	<i>encauar</i>
[we]	<i>veuen</i>
[wé]	<i>clauer</i>
[wo]	<i>chiconiuo</i>
<i>u</i> + <i>i</i> , quan la vocal tònica és la <i>i</i> ²⁸	
[wí]	<i>buit, cuít, huit, circuit, puix, pingüí</i>

²⁸ Dialectalment, alguns d'estos diftoncs se pronuncien decreixents: [bú̠t], [kú̠t], en lloc de [bwít], [kwít], que és la pronunciació general i estàndart.

Convé recordar que en valencià l'única vocal que funciona com a semiconsonant o consonant aproximant [w] (i no en tots els casos que ho fa en castellà) és la *u*. Considerar la *i* com a semiconsonant [j] és acceptar un castellanisme fonètic, ja que en castellà (com a mínim en l'estàndart, si be existix molta variabilitat dialectal) la *i* sí que funciona com a semiconsonant i forma diftong seguida de vocal, en paraules com *viaje* (*via-je*), *guionista* (*guio-nis-ta*), *conciencia* (*con-cien-cia*). Històricament no ha segut aixina en la nostra llengua, cosa que solien tindre en conte els nostres clàssics i que continuen tenint-la els nostres poetes actuals més responsables.

En tot, en la llengua parlada actual se dona una conservació majoritària de l'hiat tant en les combinacions *ia*, *ie*, *io* (*di-a-ri*, *ca-mi-ó*, *fi-a-ble*, *gui-ó*, i no *dia-ri*, *ca-mi-ó*, *fia-ble*, *guió*) com en les combinacions *ua*, *ue*, *uo* que normativament són considerades hiat (*tè-nu-e*, *ha-bi-tu-al*, *Su-e-ca*, i no *tè-nue*, *ha-bi-tual*, *Sue-ca*). No obstant, hi ha certes situacions en una forta tendència a pronunciar la *i* com a semiconsonant: *con-di-ci-ó* (en lloc de *con-di-ci-ó*), *pre-ssio-nar* (en lloc de *pre-ssi-o-nar*), *i-lu-si-ó* (en lloc de *i-lu-si-ó*), *co-mè-dia* (en lloc de *co-mè-di-a*).

Este fet l'han de tindre ben en conte els nostres escriptors tant a l'hora de medir silàbicament els versos com a l'hora d'escriure'ls i de llegir-los. Posem uns eixemples de correcta separació silàbica, segons la fonètica valenciana normativa:

<i>in-de-pen-dèn-ci-a</i>	i no “ <i>in-de-pen-dèn-cia</i> ”
<i>Va-lén-ci-a</i>	i no “ <i>Va-lén-cia</i> ”
<i>i-ni-ci-a-ci-ó</i>	i no “ <i>i-ni-cia-ci-ó</i> ”
<i>ci-èn-ci-a</i>	i no “ <i>cièn-cia</i> ”

Si be els llingüistes consideren este fenomen com un castellanisme fonètic, no podem negar que esta tendència en alguns casos és ben antiga. És precisament la poesia clàssica la que nos mostra que la *i* generalment no actuava com a semiconsonant (encara que sí que ho fea a voltes en casos molt concrets)²⁹.

Com ya ha segut enunciada la necessitat de fixar una norma al respecte, els gramàtics conclouen que ha de ser, en tot cas, la de no considerar la *i* com a semiconsonant; criteri que es té també en conte en les normes d'accentuació gràfica.

²⁹ Un eixemple clàssic de respecte a la norma de no considerar la *i* com a semiconsonant el trobem en Jordi de Sant Jordi:

<i>Pus que tan be</i>	<i>sabets de canviar</i>
<i>e coneixets</i>	<i>moneda com se val,</i>
<i>assats tenits</i>	<i>prou covinent cabal;</i>
<i>si us dura tant</i>	<i>la taula d'esmerçar,</i>

El poeta, per a construir estos versos decasilàbics en el clàssic esquema 4+6, aplica correctament la regla en el primer (*Pus-que-tan-be-sa-bets-de-can-vi-ar*), i no fa sinèresis (pronunciació en una sola sílaba de dos vocals que haurien de pronunciar-se en sílabes distintes: *can-vi-ar*, que donaria com a resultat nou sílabes en conte de deù). En este breu eixemple també podem observar que el poeta fa una sinalefa en el quart vers (**si**us-du-ra-tant / la-tau-la-d'es-mer-çar).

2.3.2.3. Els diftoncs neutres

Els diftoncs neutres estan formats per la combinació de les vocals *i*, *u* en una síl·laba àtona; situació en la qual no es pot determinar categòricament quina actua com a vocal plena i quina no³⁰.

Diftoncs neutres		
ui	[u _i ~ wi]	<i>afluixar, buidar, bruixot, cuïner, cuixot, obliquïtat</i>
iu	[i _u ~ ju]	<i>chiular, viudetat, piular, ciutat</i>

2.4. ELS TRIFTONCS

Els triftoncs són seqüències constituïdes per la semiconsonant *u* + vocal + semivocal *i*, *u*, sent sempre la forta la vocal central. Estos són els tres casos possibles, prou infreqüents:

Triftons		
uai	[wai]	<i>aguaita</i> (a-guai-ta), <i>aguaitaríem</i> (a-guai-ta-rí-em), <i>Paraguai</i> (Pa-ra-guai)
ueu	[weu]	<i>liqüeu</i> (li-qüeu), <i>encaueu</i> (en-ca-ueu), <i>estíueu</i> (es-ti-ueu)
uiu	[wiu]	<i>peuiu</i> (pe-uiu), <i>riuiu</i> (ri-uiu)

³⁰ A excepció dels derivats de *huit*, com *huitanta*, *huitantena*, en que al trobar-se la *u* al principi de paraula, resulta plenament consonàntica: [witánta], [witánténa].